

Gevolgen coronacrisis voor ondernemers in Gelderland

Resultaten ondernemerspanel | 2-meting *(15 juli 2020)*

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage van de tweede meting van het Gelderse corona ondernemerspanel. Een initiatief van VNO-NCW Midden, MKB-Nederland Midden, Oost NL en de provincie Gelderland. Deze rapportage zal nog gevolgd worden door een derde meting na de zomer. Het panel is opgezet met als doel input op te halen om (lokale) overheid te informeren over de behoefte en optimalisering van de hulpmaatregelen, die ondernemers, en daarmee de economie in Gelderland, ondersteunen.

De coronacrisis heeft ons allemaal geraakt en zal nog langdurige effecten hebben. In het onderzoek is daarom een breed pakket aan vragen meegenomen over onder andere de impact van de crisis op de omzet en werkgelegenheid van Gelderse ondernemingen, maar ook over de geboden en gewenste hulpmaatregelen.

De eerste meting gaven soms vrij sombere verwachtingen weer. In deze tweede meting zien we hier op enkele onderdelen al verbetering op. Toch maken veel ondernemers nog zware tijden door. Door helder in kaart te brengen waar hun behoefte is, zijn wij in staat gerichte acties te nemen, die de bedrijvigheid, de werkgelegenheid en de Gelderse samenleving ten goede komen.

Wij danken jullie allen van harte voor het (wederom) meedoen en roepen eenieder op om aan de slag te gaan met de aanbevelingen.

Inhoudsopgave

1. Onderzoeksopzet	3
2. Resultaten	5
2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering	6
2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid	12
2.3 Beoordeling economische hulpmaatregelen	13
2.4 Effectiviteit hulpmaatregelen	15
2.5 Behoeftte aan andere hulpvormen	16
2.6 Vergunningen	18
2.7 Verwachte gevolgen coronacrisis	19
2,8 De 1,5 meter samenleving	20
2.9 Duurzaamheid	22
2.10 Belang van verenigen bedrijfsleven	23
3. Achtergrondkenmerken	24

Colofon

Het ondernemerspanel en de rapportage zijn opgesteld en uitgevoerd door Right Marktonderzoek.

Heeft u vragen naar aanleiding van deze rapportage of wilt u meer informatie, dan kunt u contact opnemen met VNO-NCW Midden via info@vno-ncwmidden.nl of met Right Marktonderzoek via ghamstra@rightmarktonderzoek.nl.

1. Onderzoeksopzet

1. Onderzoeksopzet

- Aanleiding** Omdat de coronacrisis veel impact heeft op ondernemers, is in april een ondernemerspanel opgezet om de gevolgen van de coronacrisis te monitoren. Inzicht in de ontwikkelingen en de stand van zaken bij het bedrijfsleven kan de lokale overheden helpen om gericht ondersteuning te bieden. De monitor biedt inzicht in de stand van zaken bij het bedrijfsleven, maar ook de behoefte aan hulpmaatregelen en de wijze waarop de geboden hulpmaatregelen worden ontvangen. De overheid heeft een pakket aan hulpmaatregelen opgesteld, maar de vraag is hoe deze hulpmaatregelen door ondernemers worden ervaren en in welke mate dit ze de hulp biedt die ze nodig hebben, maar ook welke andere ondersteuning ze eigenlijk nodig hebben. Door dit op een gestructureerde wijze onder een grote groep ondernemers te monitoren, kan in beeld worden gebracht in hoeverre de geboden hulpmaatregelen daadwerkelijk aankomen en waar eventuele aanpassingen wenselijk zijn.
- Doelgroep** De doelgroep wordt gevormd door de ondernemers, gevestigd in de provincie Gelderland. Aan het onderzoek hebben zowel ondernemers met personeel als zzp'ers deelgenomen.
- Methode** Het onderzoek is uitgevoerd door middel van online onderzoek en heeft een totale respons van n=911 opgeleverd. De benadering van de ondernemers is via drie verschillende kanalen uitgevoerd:
- ad random telefonische benadering van ondernemers in Gelderland door Right Marktonderzoek, voor deelname aan een online onderzoek (n=232)
 - een oproep om deel te nemen aan het onderzoek via diverse kanalen van de opdrachtgevers verspreid (n=155)
 - benadering van deelnemers aan de eerste meting van het ondernemerspanel (n=524).
- Veldwerkperiode** Het veldwerk voor de eerste meting van dit onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode van 17 april tot en met 3 mei jl. De tweede meting heeft plaatsgevonden van 26 juni tot en met 10 juli. Het is de bedoeling om na de zomervakantie nog een meting te doen om de ontwikkelingen verder te kunnen monitoren.
- Weging** De opzet van de monitor is om een zo groot mogelijke groep ondernemers voor het onderzoek te bereiken, de wijze van benadering zorgt er mogelijk voor dat bepaalde groepen in de steekproef onder- of oververtegenwoordigd zijn. Om dit effect op te heffen zijn de resultaten gewogen op basis van sector.
- Rapportage** In deze rapportage worden de resultaten van het onderzoek op totaalniveau weergegeven en voorzien van de belangrijkste conclusies. Daarnaast worden opmerkelijke verschillen op basis van bedrijfsomvang, branche of regio tekstueel in de rapportage benoemd. Om de ontwikkelingen door de tijd te monitoren, wordt op verschillende plaatsen in het rapport een vergelijking gemaakt met de resultaten van de eerste meting.

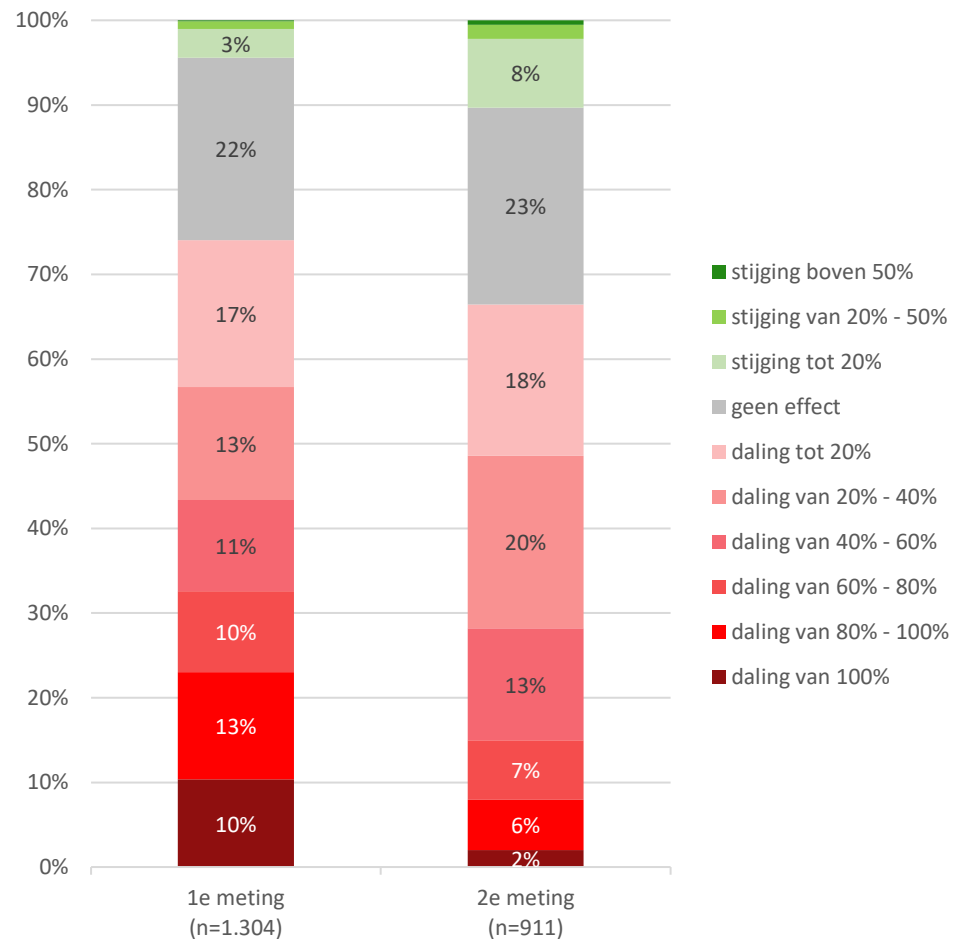
2. Resultaten

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Welk effect heeft de coronacrisis tot nu toe op uw omzet ten opzichte van 11 maart 2020?

(basis: alle ondervraagden; n=911)

▪ Bij twee derde van de bedrijven nog sprake van omzetsdaling

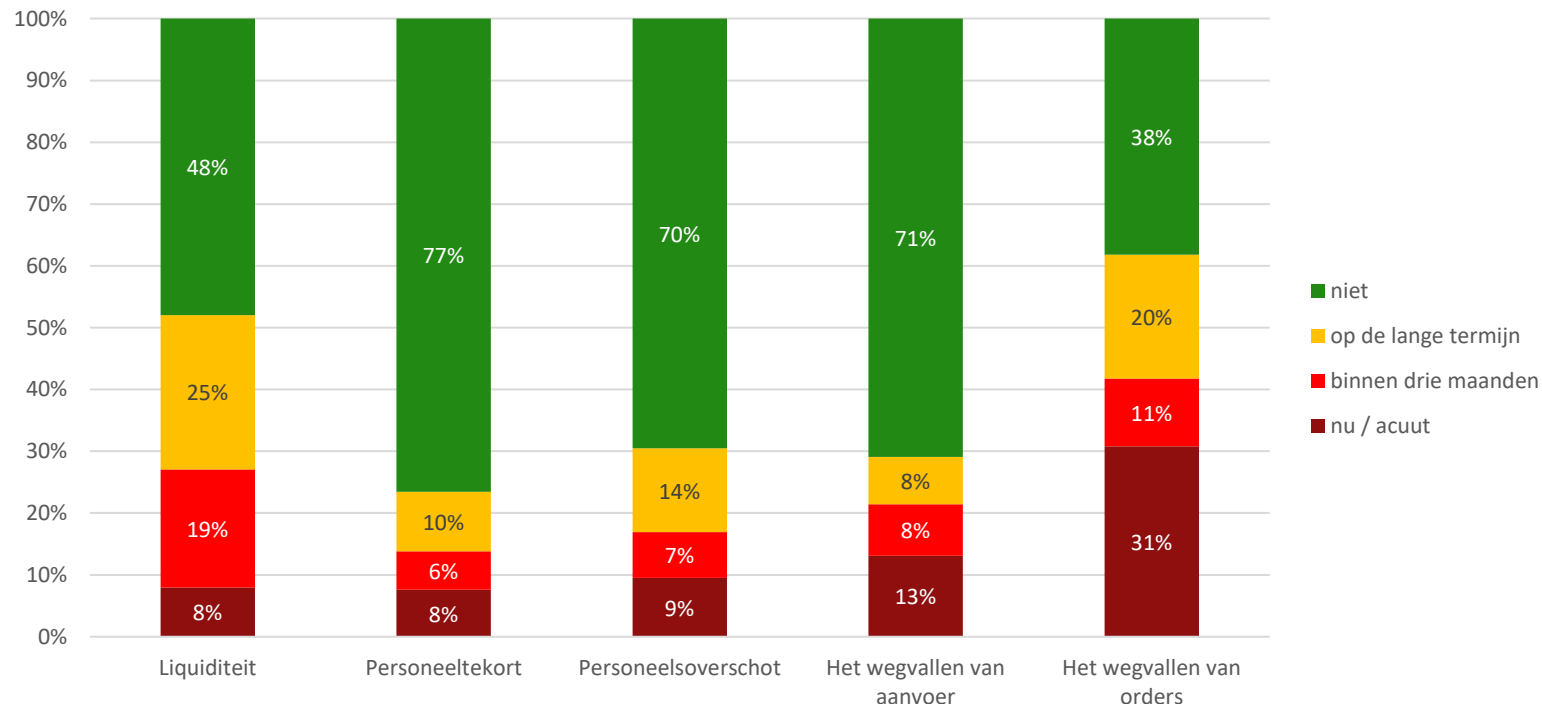
Van de Gelderse ondernemers heeft 66% te maken met een omzetsdaling ten opzicht van de periode rond 11 maart toen de coronacrisis uitbrak. Wanneer er gekeken wordt naar de periode rondom de eerste meting (eind april / begin mei), dan wordt er een lichte verbetering geconstateerd, destijds had zo'n drie kwart van de ondernemers te maken met omzetsdaling. Ook de hoogte van de omzetsdaling neemt iets af; bij de vorige meting had een derde van de ondernemers te maken met een omzetsdaling van 60% of meer, terwijl dat bij de tweede meting 'nog maar' 15% is. Bij de horecaondernemers is het percentage met een omzetsdaling van 60% of meer nog steeds hoog (56%).

- In de bouw en installatietechniek is de situatie voor veel ondernemingen onveranderd ten opzicht van de periode voor de coronacrisis; 52% van de ondernemers in deze sector zegt dat het geen effect heeft op de omzet. Dit geldt ook voor 86% van de ondernemingen die vallen onder de financiële instellingen.
- Waar bij de eerste meting maar een klein percentage van de ondernemers de omzet zag stijgen (4%), neemt dat percentage bij de tweede meting toe naar 10%. Een stijging van de omzet werd vooral genoteerd in de detailhandel, waar 33% van de ondernemers aangeeft met een omzetsstijging te maken te hebben.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Op welke termijn verwacht u dat de onderstaande factoren invloed gaan hebben op uw bedrijfsvoering?

(basis: alle ondervraagden; n=911)

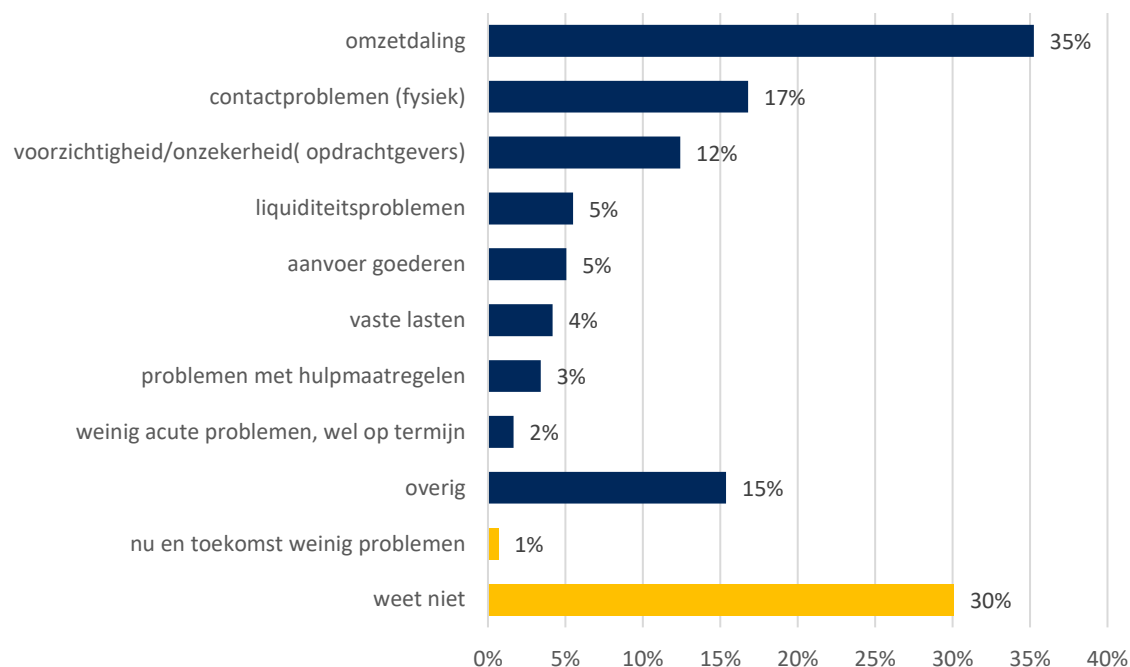
- **Meer dan de helft van de ondernemers heeft of verwacht liquiditeitsproblemen of het wegvallen van orders.**
Bij een derde van de bedrijven heeft het wegvallen van orders nu al invloed op de bedrijfsvoering en nog eens 11% van de bedrijven verwacht dat dit een factor is om rekening mee te houden in de komende 3 maanden. Hoewel dit nog steeds de factor is waarmee de meeste ondernemers problemen hebben of verwachten te krijgen, is het percentage bedrijven dat er acuut last mee heeft gedaald van 46% naar 31%. Binnen de horeca is het percentage ondernemers dat zegt hier, ondanks dat ze weer open mogen, last van te hebben nog steeds hoog (64%).
- Naast het wegvallen van orders verwacht of heeft de helft van de bedrijven ook problemen met de liquiditeit. Ook dit percentage is gedaald; bijna 45% van de ondernemers had er bij de eerste meting mee te maken of verwacht dat dat binnen drie maanden aan de orde zou zijn.
- De overige factoren zijn zeker wel invloed op de bedrijfsvoering, maar slechts een klein percentage heeft daar nu al mee te maken of verwacht dat dat gaat gebeuren.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

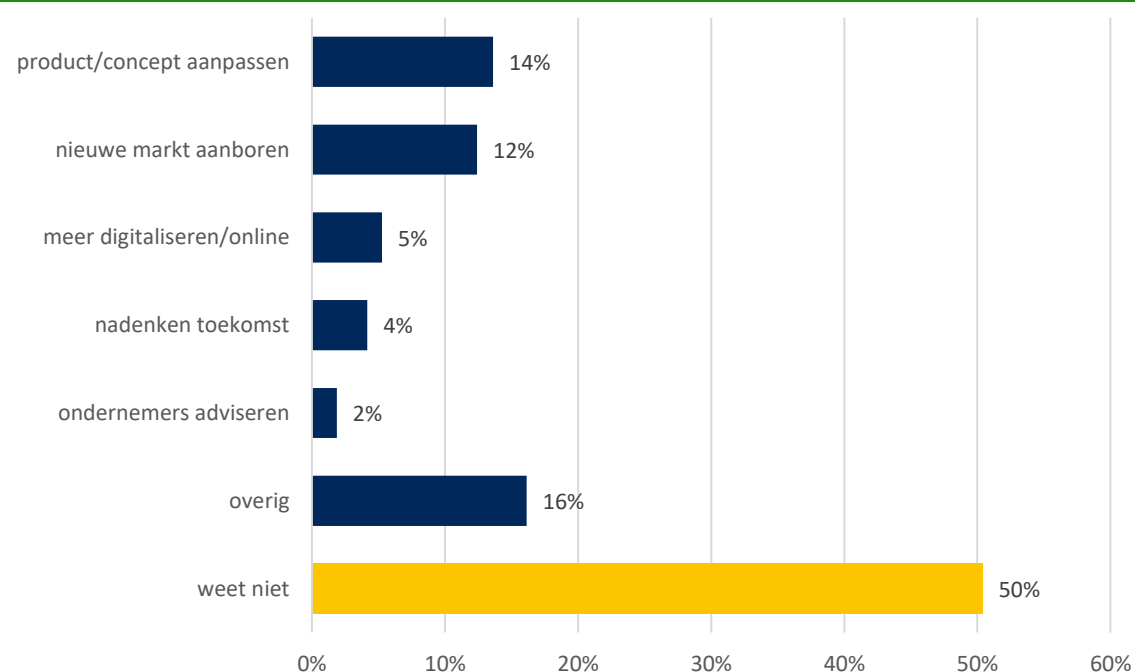
Met welke acute problemen of kansen heeft u, als ondernemer, op dit moment te maken?

(basis: alle ondervraagden; n=911)

problemen

kansen

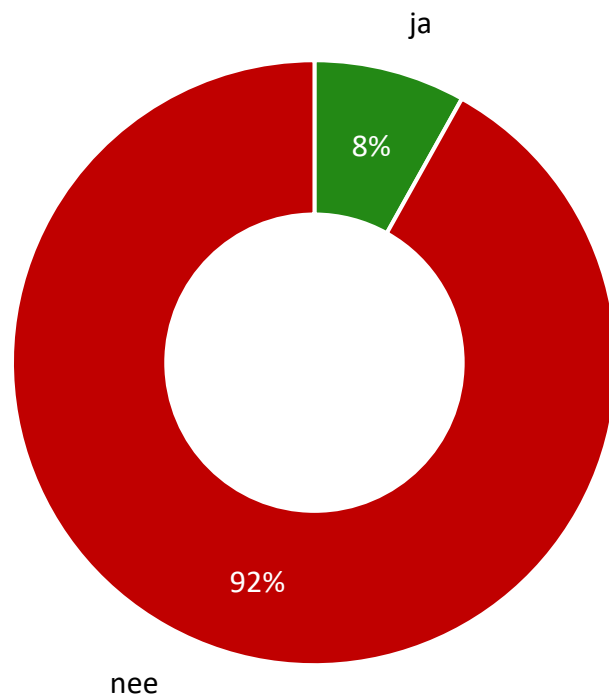

- De daling van omzet blijft voor een groot deel van de ondernemers het grootste probleem op dit moment, ruim een derde van de ondernemers noemt dit een acuut probleem. Hiernaast worden contactproblemen (1,5 meter maatregelen) en voorzichtigheid en onzekerheid bij opdrachtgevers als grootste problemen genoemd. Contactproblemen spelen vooral in de horeca en de sport en recreatie sterk, circa 40% van de ondernemers in deze sectoren noemt dit als een acuut probleem.
- De helft van de ondernemers ziet ook wel kansen in de huidige situatie, zij kijken vooral naar productaanpassingen of proberen nieuwe markten aan te boren. Hiernaast ziet men mogelijkheden in digitalisering van werkprocessen en online verkopen. Onder 'overig' staan bijvoorbeeld antwoorden van ondernemers die zien dat de economie weer aantrekt en er weer meer mogelijkheden komen, maar ook ondernemers die zinspelen op het mogelijke faillissement van concurrenten wat voor hen weer nieuwe kansen zou bieden.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

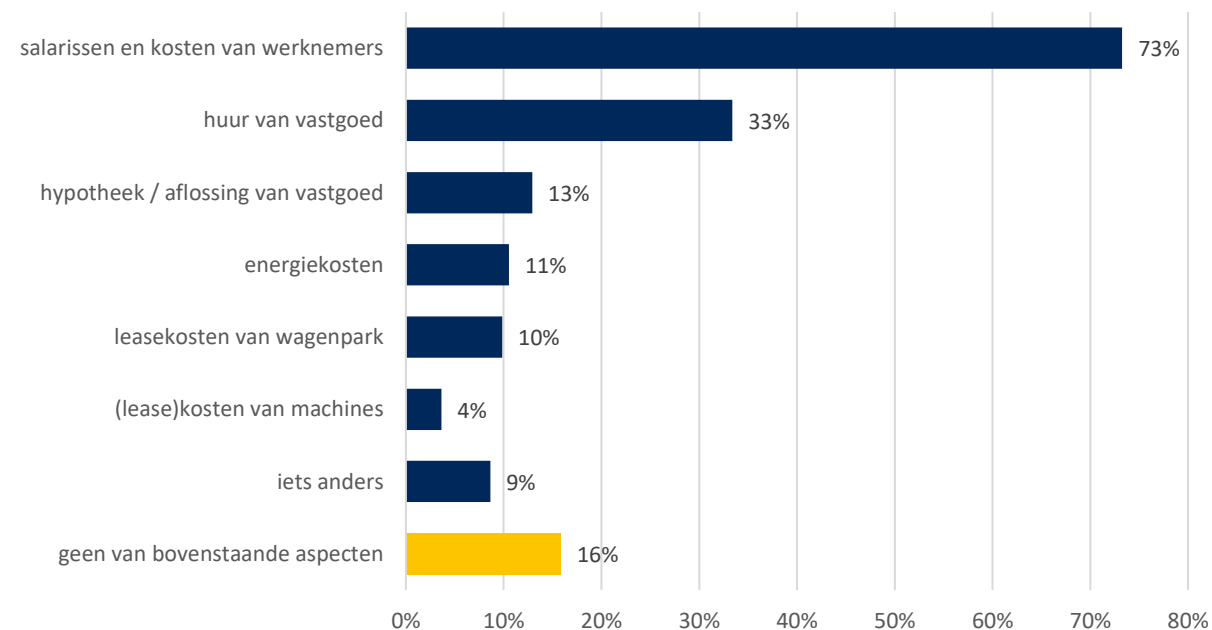
Is uw onderneming naar aanleiding van de coronacrisis nieuwe kredietverplichtingen aangegaan?

(basis: alle ondervraagden; n=911)

Welke van de volgende kostenposten drukken op dit moment het zwaarst op uw financiële lasten?

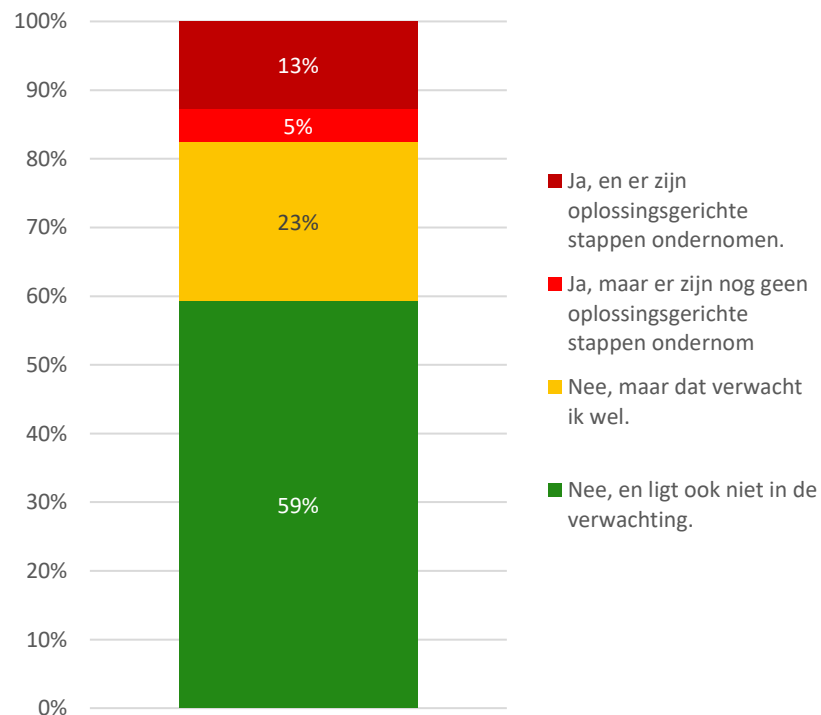
(basis: alle ondervraagden; n=911 – maximaal 3 antwoorden)

- Ruim een kwart van ondernemers gaf aan liquiditeitsproblemen te hebben of deze de komende drie maanden te verwachten. Naar aanleiding van de (verwachte) problemen is 8% van de ondernemers een nieuwe kredietverplichting aangegaan.
- Personeelskosten blijven voor ruim 70% van de ondernemingen de kostenpost die het zwaarst op de financiële lasten drukt. Naast personeelskosten worden veelal de kosten voor huisvesting (huur (33%) en hypotheek (13%)) redelijk vaak genoemd als post die zwaar op de financiële lasten drukt. Leasekosten van het wagenpark spelen logischerwijs vooral een rol in het vervoer en opslag, 60% van de ondernemingen geeft aan dat deze posten zwaar drukken op de financiële lasten.

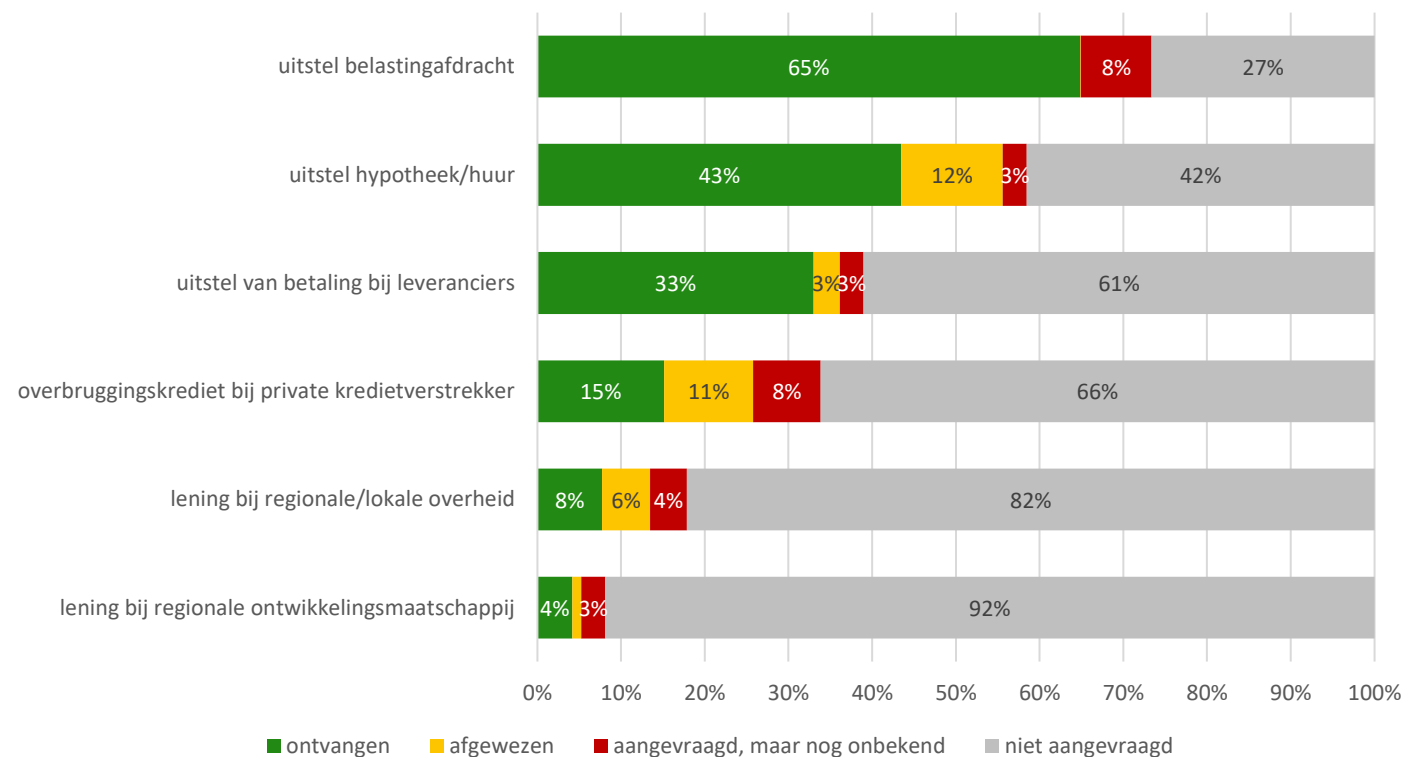
2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Heeft uw onderneming door de coronacrisis liquiditeitsproblemen en daardoor extra leningen / uitstel van betalingen nodig?
(basis: alle ondervraagden; n=911)

Welke stappen heeft u hiervoor ondernomen?

(basis: ondernemers met liquiditeitsproblemen die gezocht hebben naar een oplossing; n=115)

- Bijna een op de vijf ondernemers geeft aan liquiditeitsproblemen te hebben waarvoor extra leningen of uitstel van betaling nodig is en nog eens bijna een kwart van de ondernemers verwacht nog dat dit gaat gebeuren.
- Het merendeel van de ondernemers die liquiditeitsproblemen ervaren heeft ook al stappen ondernomen om hier een oplossing voor te vinden. Vooral de uitstel van belastingafdracht is een belangrijke stap (door 73% van deze groep aangevraagd), maar ook uitstel van betaling voor hypotheek of huur (58%) of uitstel van betaling bij leveranciers (39%) is een veelgenoemde stap. Daar waar ondernemers de stap genomen hebben, is deze in veel gevallen succesvol geweest en heeft men uitstel van betaling gekregen.

2.1 Impact coronacrisis op omzet en bedrijfsvoering

Welke van de volgende investeringen in uw onderneming worden uit- of afgesteld?

(basis: alle ondervraagden; n=911 – meerdere antwoorden mogelijk)

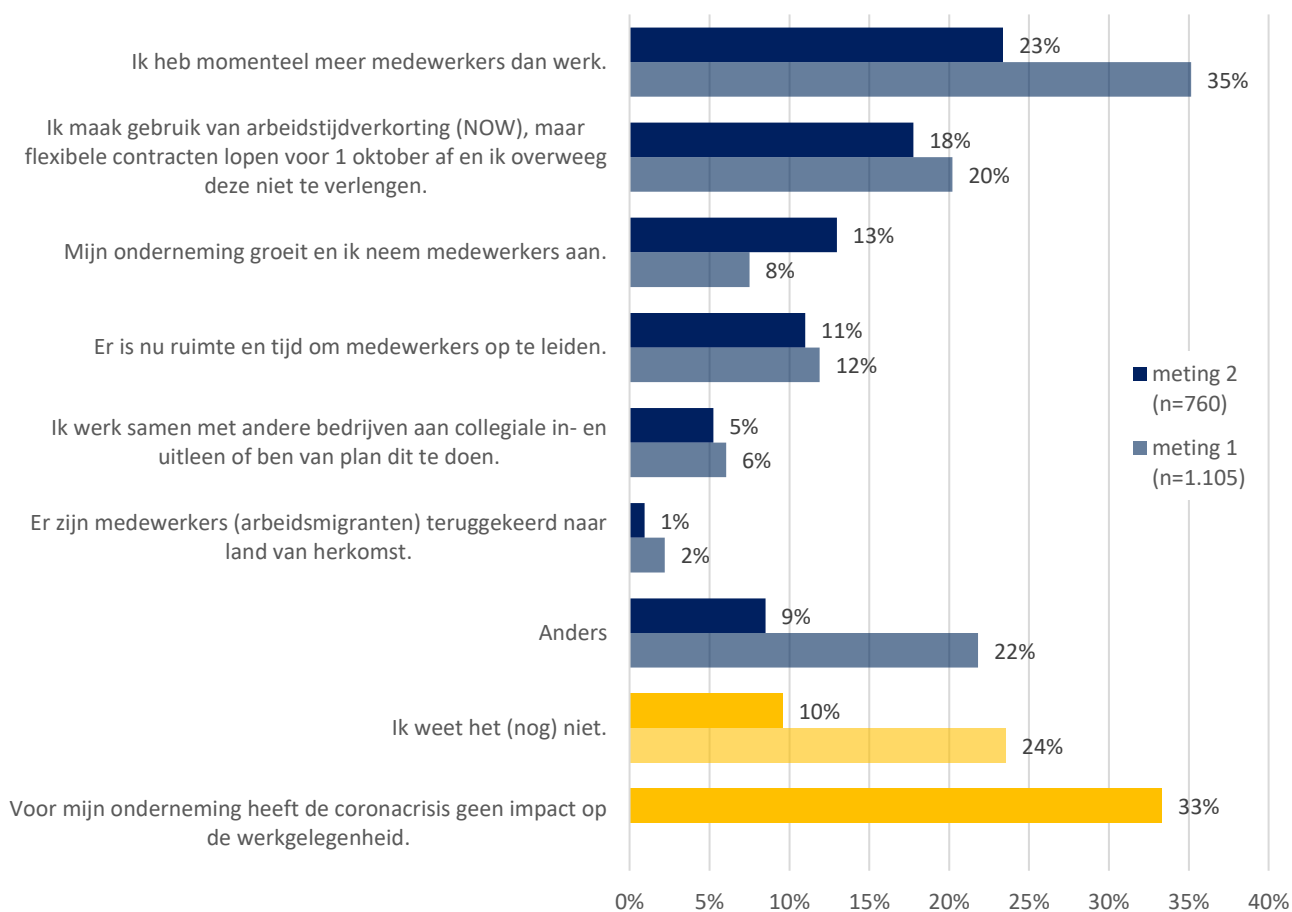

- Net als bij de eerdere meting geeft ruim 40% van de ondernemers aan investeringen vooralsnog niet uit of af te stellen. Daar waar men dit wel doet, worden vervangingsinvesteringen en/of uitbreidingsinvesteringen nog even niet gedaan. Van uitgestelde uitbreidingsinvesteringen is vooral sprake bij bedrijven met meer dan 5 medewerkers, bij circa 40% van deze ondernemingen worden uitbreidingsinvesteringen uitgesteld.
- Opvallend is dat de zzp'ers relatief vaak zeggen (59%) dat er vooralsnog geen investeringen uit- of afgesteld worden.
- Binnen de branches is het vooral de horeca die investeringen uit- of afstelt, 72% zet momenteel niet in op vervangingsinvesteringen, 48% geen uitbreidingsinvesteringen en 50% stelt investeringen op het gebied van energiebesparing uit.

2.2 Impact coronacrisis op de werkgelegenheid

Welke impact heeft de coronacrisis op de werkgelegenheid binnen uw onderneming op dit moment?

(basis: ondernemingen met personeel – meerdere antwoorden mogelijk)

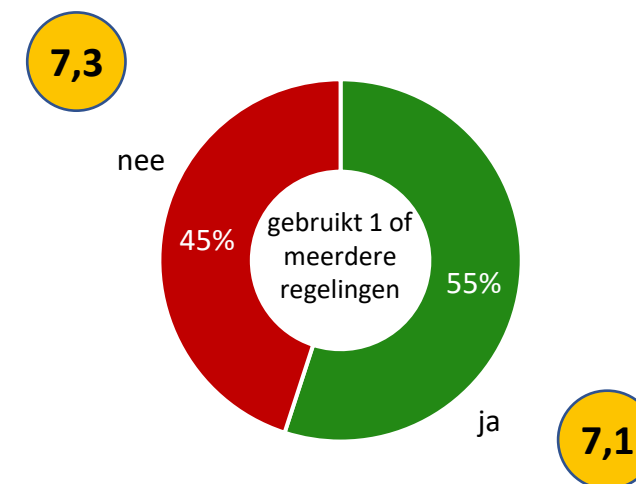
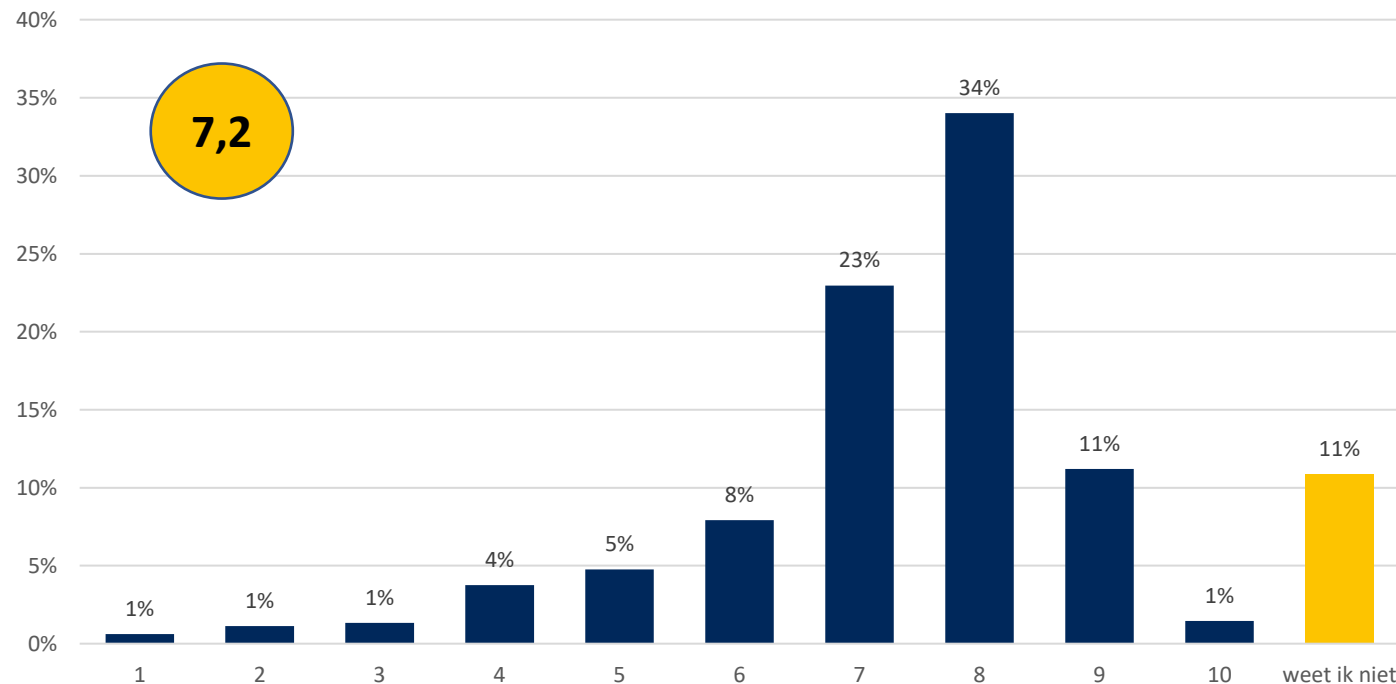
- Voor bijna een derde van de ondernemers heeft de coronacrisis op dit moment nog geen impact op de werkgelegenheid.
- Daar waar de coronacrisis wel impact heeft op de werkgelegenheid, merken ondernemers net als bij de vorige meting vooral op dat ze meer medewerkers hebben dan werk. Toch is dit duidelijk minder sterk het geval dan bij de eerder uitgevoerde meting waar dit nog voor ruim een derde van de ondernemingen gold. Daarnaast zegt 18% van de ondernemers gebruik te maken van de NOW-regeling, maar toch te overwegen flexibele contract niet te verlengen.
- Toch zijn er ook bedrijven die groeien, 13% van de ondernemingen groeit en neemt ondanks de crisis toch ook nieuw personeel aan.

2.3 Beoordeling hulpmaatregelen

De overheid heeft hulpmaatregelen ingesteld om ondernemers steun te bieden tijdens de coronacrisis.

Met welk rapportcijfer beoordeelt u deze hulpmaatregelen in het algemeen?

(basis: alle ondervraagden; n=911)

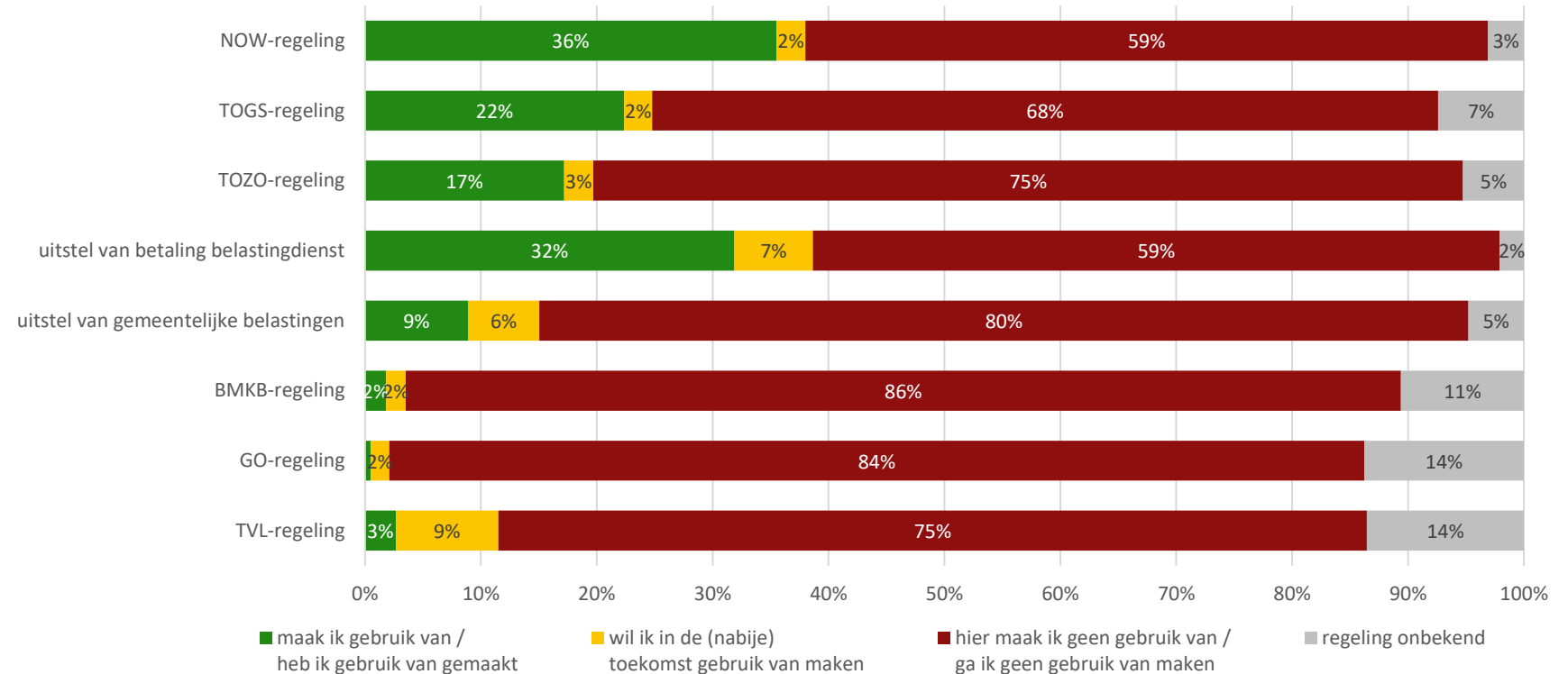
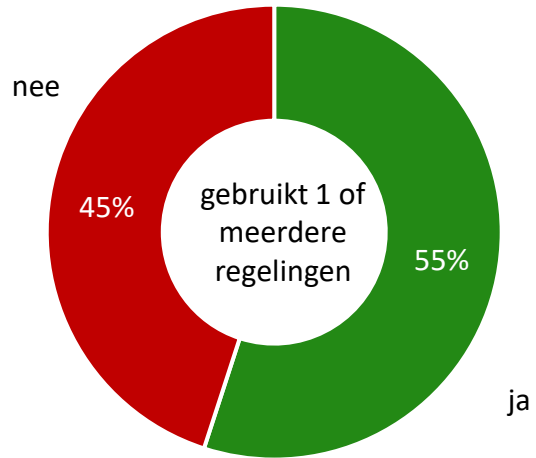

- Over de hulpmaatregelen zijn de ondernemers redelijk tevreden en zij beoordelen deze dan ook met een 7,2. Hiermee ligt de waardering hoger dan bij de eerdere meting toen de ondernemers gemiddeld een 6,8 gaven.
- Hoewel de tevredenheid toeneemt, is toch ook nog een op de tien ondernemers ontevreden en geeft een onvoldoende.
- Iets meer dan de helft van de ondernemers heeft gebruik gemaakt van 1 of meer van de beschikbare regelingen. Opmerkelijk is dat ondernemers die er geen gebruik van hebben gemaakt, de regelingen hoger waarderen (7,3) dan zij die er wel gebruik van hebben gemaakt (7,1).

2.3 Beoordeling hulpmaatregelen

Maakt u gebruik van de volgende beschikbare maatregelen?

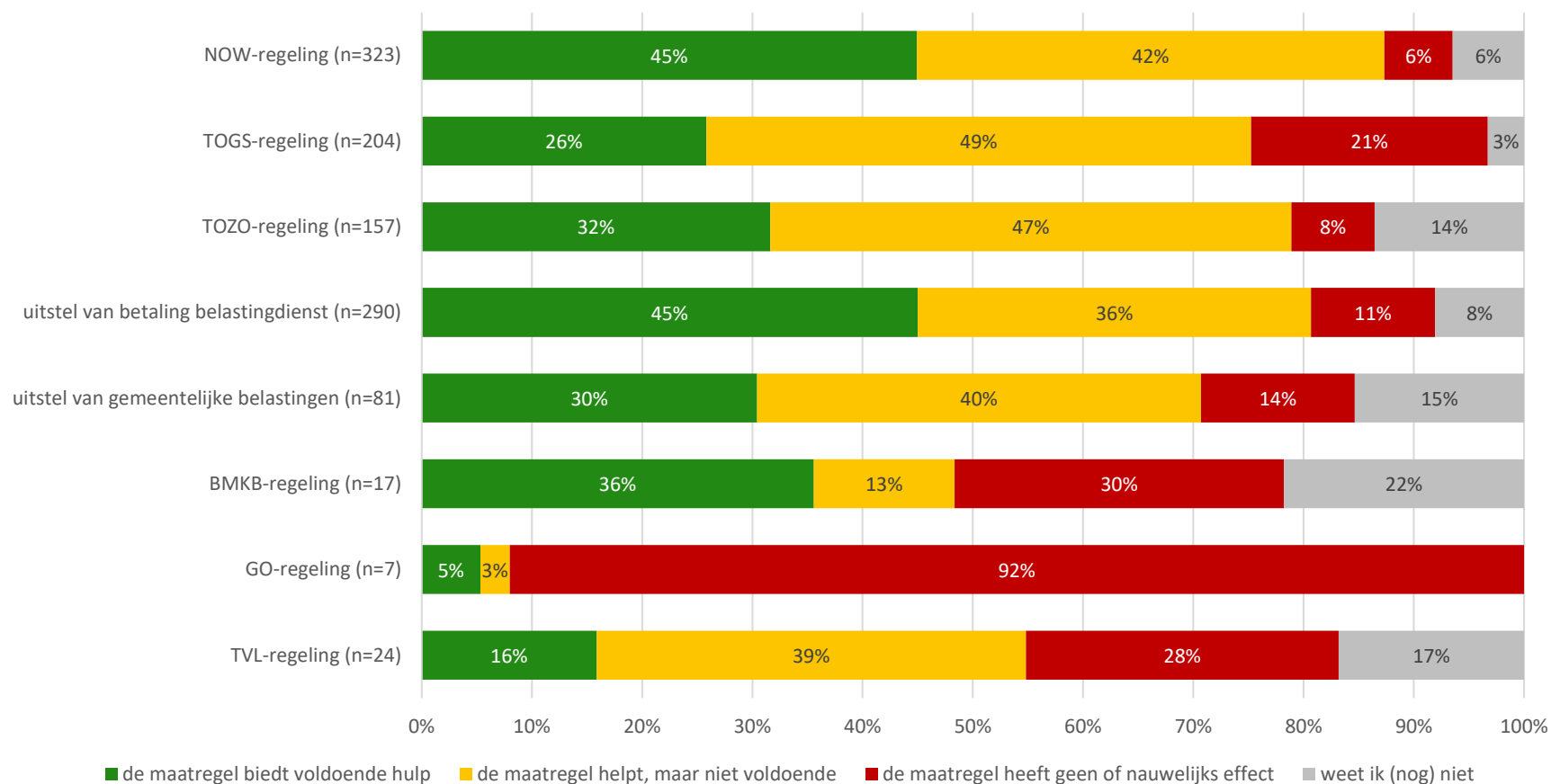
(basis: alle ondervraagden; n=911)

- De helft van de ondernemers gebruikt van 1 of meer van de aangeboden regelingen; 20% van de ondernemers maakt gebruik van 1 regeling en ruim een derde van meerdere regelingen.
- De regelingen waarvan het meest gebruikgemaakt is, of waarvan men gebruik wil maken zijn de NOW-regeling en de uitstel van de belastingen: zo'n 40% van de ondernemers noemen deze regelingen. Andere regelingen waarvan redelijk veel gebruikgemaakt is zijn de TOGS- en TOZO-regeling, waarvan circa en op de vijf ondernemers gebruik heeft gemaakt.
- Van de BMKB-regeling en GO-regeling is maar weinig gebruikgemaakt.

2.4 Effectiviteit hulpmaatregelen

In hoeverre biedt deze maatregel u de hulp die u nodig heeft?
(basis: ondernemingen die gebruikmaken van een hulpmaatregel)

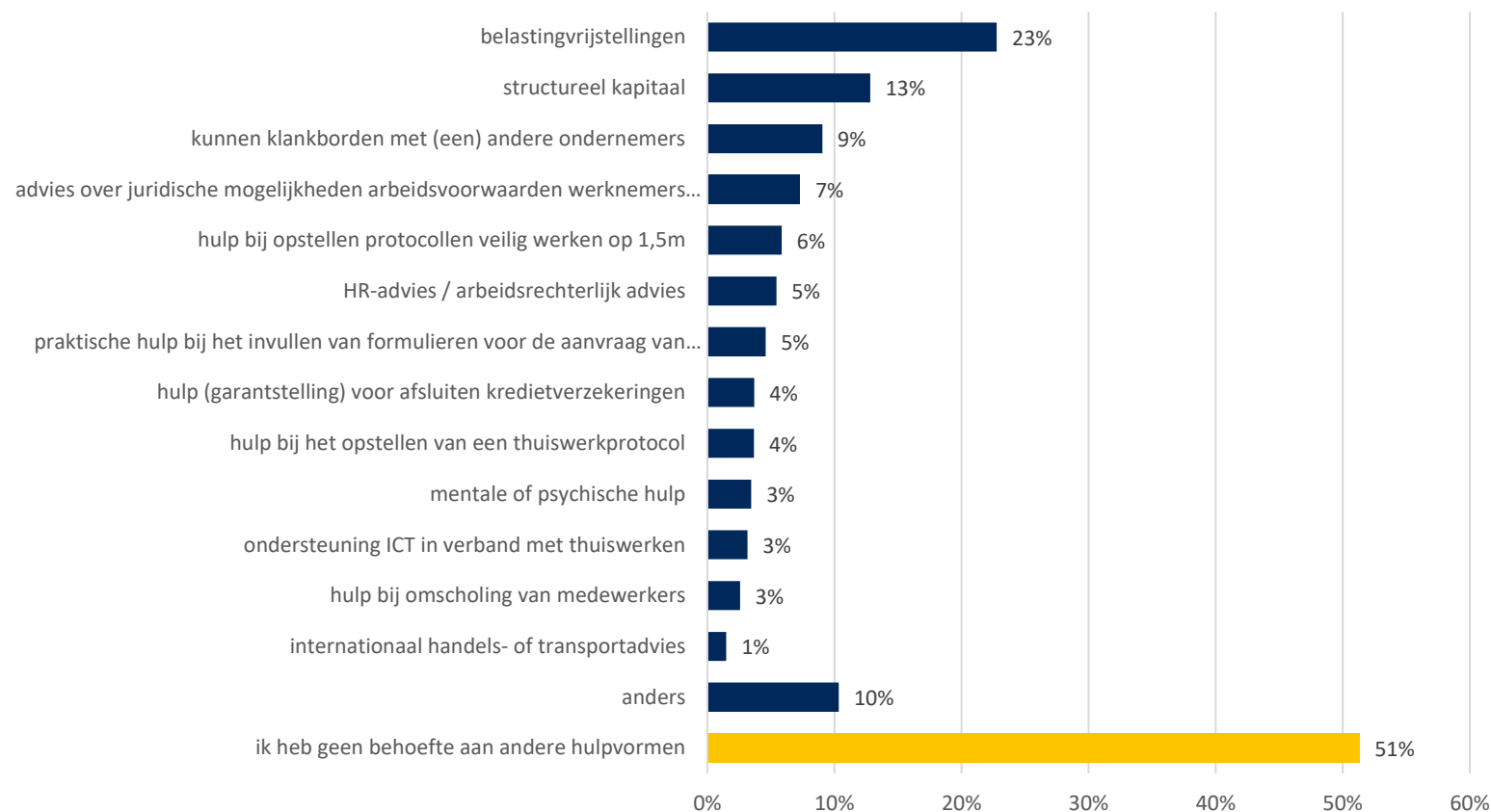

- Over het merendeel van de regelingen zijn de ondernemers van mening dat ze helpen, maar veelal is het niet voldoende. Het meest tevreden zijn de ondernemers over de NOW-regeling en de uitstel van de betaling van de belastingdienst; 45% van de ondernemers die gebruikmaakt van deze regeling geeft aan dat de maatregel voldoende hulp biedt.
- Bij de eerste meting waren veel ondernemers nog in onzekerheid over de effectiviteit van de maatregelen en werd er redelijk vaak 'weet niet' geantwoord. Nu bij de tweede meting lijkt deze onzekerheid verdwenen en is men zich goed bewust van het al dan niet effectief zijn van de regelingen.
- De enkele gebruikers van de GO-regeling zijn hierover duidelijk niet tevreden (92% geeft aan dat het geen effect heeft), maar ook een vijfde van de gebruikers van de TOGS-regeling geeft aan dat deze niet of nauwelijks effect heeft.

2.5 Behoeftte aan andere hulpvormen

Aan welke andere vormen van hulp heeft uw onderneming in het kader van de coronacrisis behoefte?

(basis: alle ondervraagden; n=911 – meerdere antwoorden mogelijk)

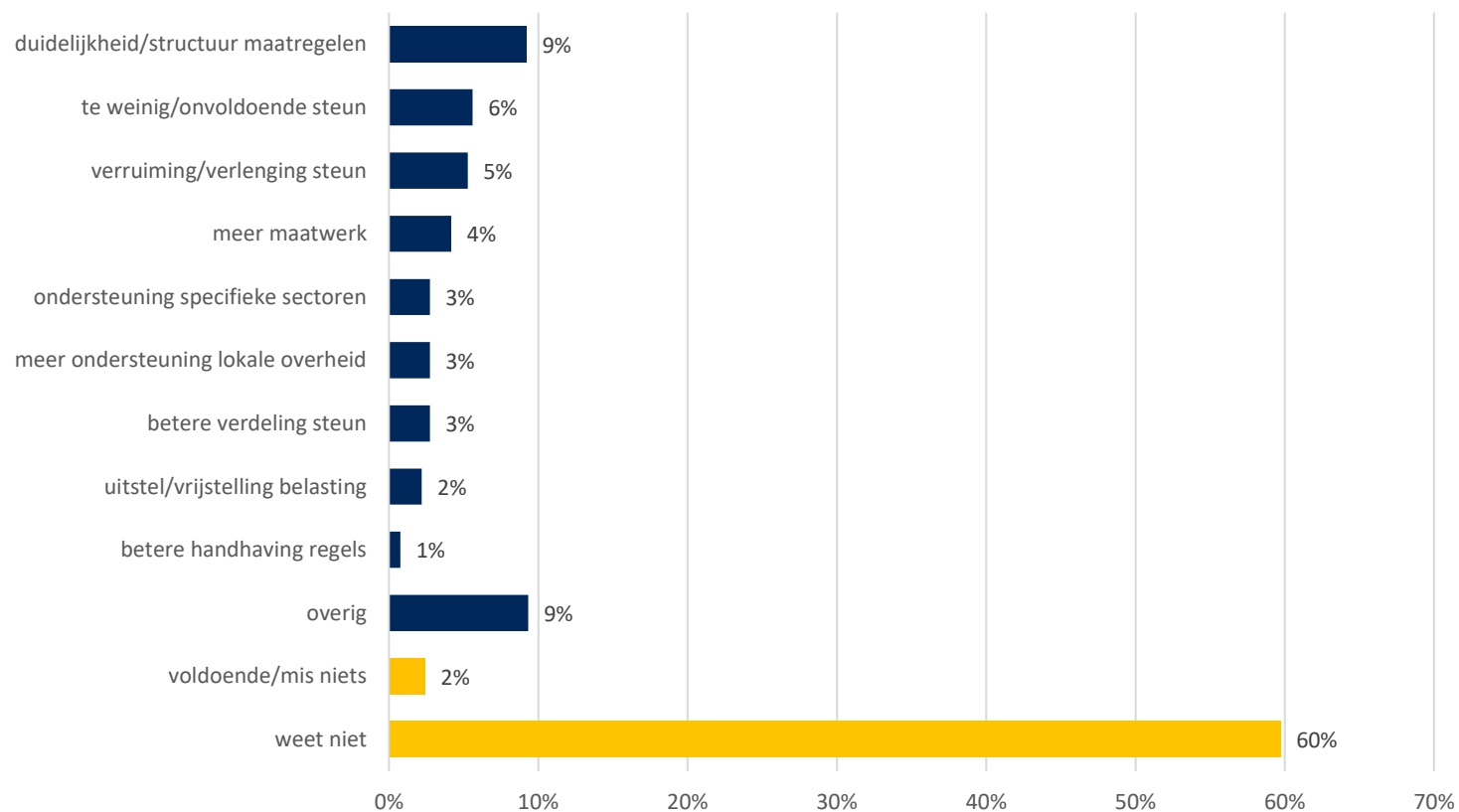
- De helft van de ondernemers is van mening dat er op dit moment voldoende mogelijkheden zijn om hulp te ontvangen en geeft aan geen behoefte te hebben aan andere hulpvormen.
- Daar waar men wel behoefte heeft aan meer of andere hulpvormen, is belastingvrijstelling het meest gewenst (23%). Een eveneens redelijk grote groep (13%) heeft behoefte aan structureel kapitaal. De roep om belastingvrijstelling is het grootst bij de horeca, 62% van de horecaondernemers geeft aan behoefte te hebben aan deze hulpvorm.
- Onder anders wordt onder andere genoemd dat de huidige hulpvormen sneller geregeld moeten kunnen worden, maar ook vindt een aantal ondernemers dat de huidige maatregelen te zwaar zijn en voor teveel beperkingen zorgen bij het ondernemen.

2.5 Behoefte aan andere hulpvormen

Er wordt landelijk, regionaal en lokaal veel gedaan om ondernemers op verschillende manieren te ondersteunen.

Wat ontbreekt er in uw ogen in de maatregelen die er tot op dit moment zijn getroffen?

(basis: alle ondervraagden; n=911 – meerdere antwoorden mogelijk)

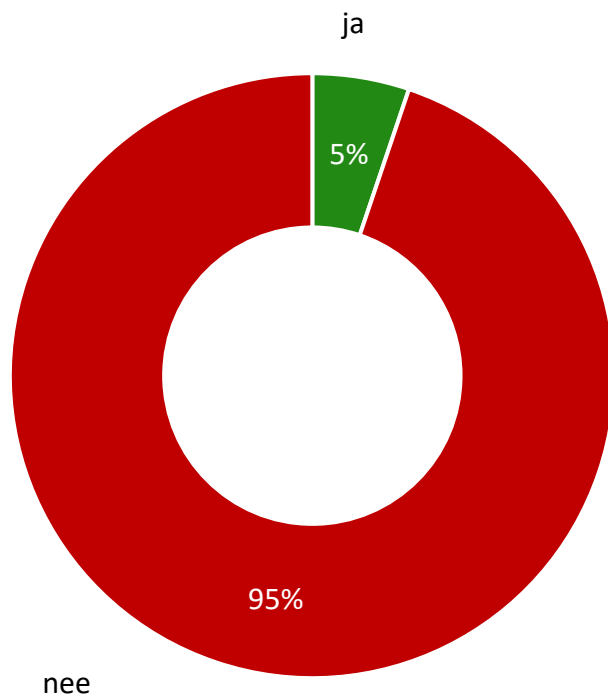

- Het merendeel van de ondernemers weet geen concreet voorbeeld van een maatregel te noemen die zij op dit moment missen. Wel zoekt men meer duidelijkheid en structuur in de maatregelen die er tot nu toe getroffen zijn.
- Ook ervaart een deel van de ondernemers (6%) te weinig steun, zij geven aan dat de huidige maatregelen onvoldoende zullen zijn om een gezond evenwicht tussen kosten en opbrengsten te krijgen. Hierop aansluitend vindt 5% van de ondernemers dat de huidige regelingen verder verruimd zouden moeten worden.
- Van de lokale overheden vraagt 3% van de ondernemers meer ondersteuning. Dit kan door regelgeving te versoepelen en procedures te versnellen, maar ook kritisch te kijken naar praktische zaken zoals het nut van betaald parkeren in deze tijd. Ook zijn er ondernemers die vragen om investeringen naar voren te halen.

2.6 Vergunningen

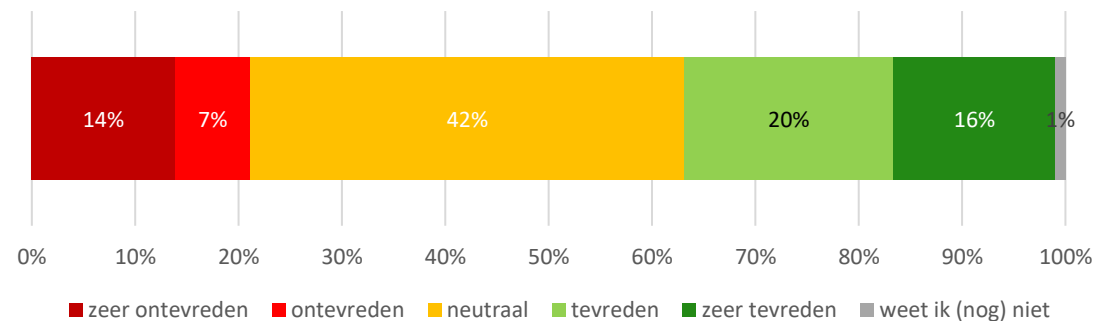
De coronamaatregelen maken dat diverse ondernemingen de bedrijfsvoering moe(s)ten aanpassen. Heeft u in dat kader te maken (gehad) met het aanvragen van één of meerder vergunningen?

(basis: alle ondervraagden; n=911)

In welke mate bent u (on)tevreden over dit gehele traject rondom vergunningen?

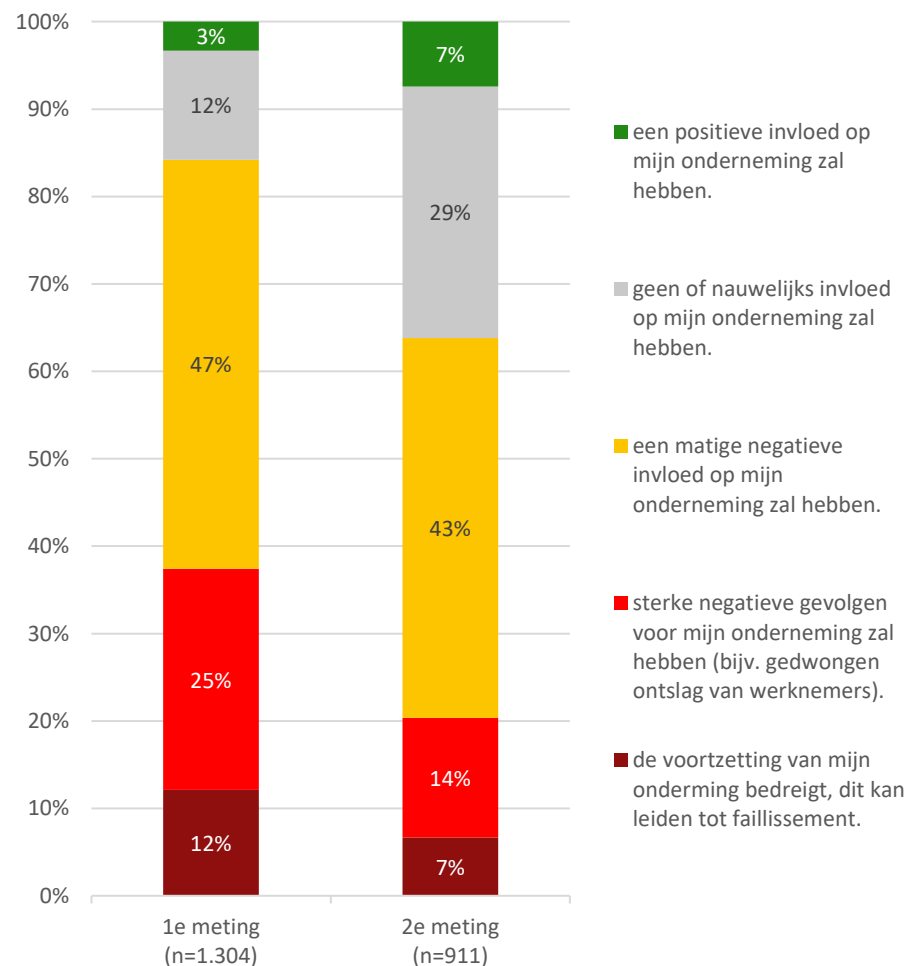
(basis: alle ondervraagden; n=47)

- Het aantal ondernemingen dat de bedrijfsvoering dusdanig moest aanpassen dat er in dat kader een of meerdere vergunningen aangevraagd moesten worden, is beperkt; 5% van de ondernemers heeft hiermee te maken gehad.
- Dat dit niet allemaal goed verlopen is, blijkt uit de tevredenheid over dit proces, twee derde antwoordt neutraal of is ontevreden. Met name ervaren bureaucratie, langdurige procedures en onvoldoende kennis en betrokkenheid zorgen voor ontevredenheid. Daar waar men tevreden is komt dat vooral doordat men medewerking van de gemeente heeft ervaren en doordat de procedures snel en soepel zijn doorlopen.

2.7 Verwachte gevolgen coronacrisis

Ik verwacht dat de coronacrisis ...
(basis: alle ondervraagden; n=911)

- **Merendeel ondernemers verwacht negatieve gevolgen van de coronacrisis, maar sentiment is minder negatief**
Hoewel nog steeds bijna twee derde van de ondernemers verwacht dat de coronacrisis in meer of mindere mate negatieve gevolgen voor de onderneming zal hebben, zijn de ondernemers minder negatief. Het percentage ondernemers dat een faillissement vreest, neemt af evenals het percentage bedrijven dat sterke negatieve gevolgen verwacht. Met name in de horeca (29%) en de sport en recreatie (30%) is het percentage nog wel hoog. Ook zzp'ers (12%) en ondernemingen met 1 medewerker (15%) banger voor het niet meer kunnen voorzetten van de onderneming dan bedrijven met meer personeel.
- Waar bij de vorige meting 15% geen invloed verwachtte of zelfs groei voorzag, is dat percentage eind juni / begin juli gestegen naar bijna 36%.

2.7 Verwachte gevolgen coronacrisis

Percentage ondernemers dat verwacht dat de coronacrisis de voortzetting bedreigt – naar branche

(in onderstaande tabellen zijn alle branches opgenomen waarvan er minimaal 20 ondernemingen aan het onderzoek hebben deelgenomen)

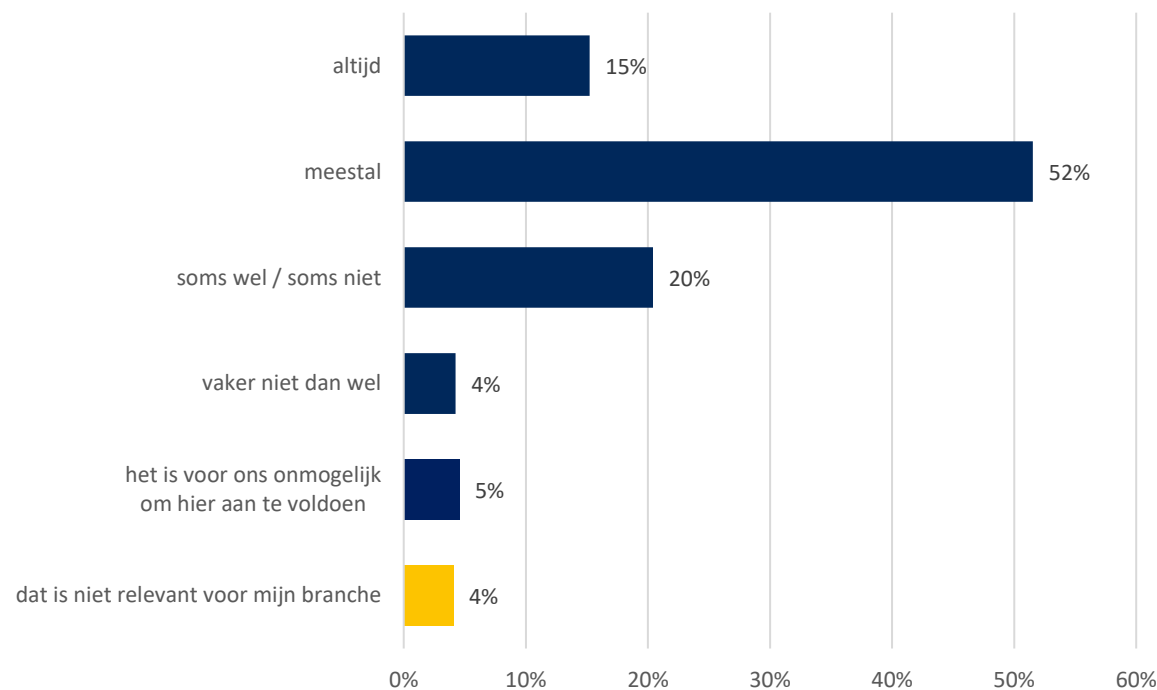
branche	n	%
industrie (SBI 10 tot 33)	80	5%
bouw en installatietechniek (SBI 41 tot 43)	52	2%
handel in en reparatie van auto's (SBI 45)	20	5%
groothandel (SBI 46)	41	2%
detailhandel (SBI 47)	148	5%
vervoer en opslag (SBI 49 tot 53)	20	5%
logies, maaltijd- en drankverstrekking (SBI 55 tot 56)	358	29%
informatie en communicatie (SBI 58 tot 63)	27	7%

branche	n	%
zakelijke dienstverlening (SBI 69 tot 82)	104	6%
zorg (SBI 86 tot 88)	33	6%
sport en recreatie (SBI 93)	23	30%
overige dienstverlening (SBI 94 tot 96)	47	11%

2.8 De 1,5 meter samenleving

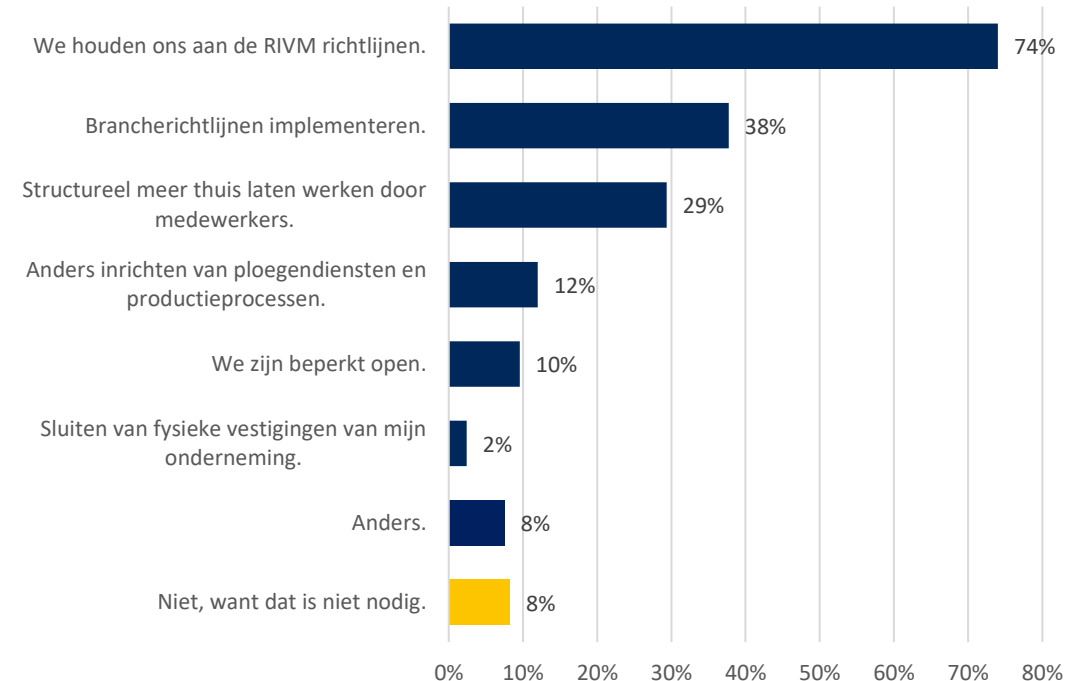
De 1,5 meter samenleving heeft voor veel bedrijven impact. In welke mate slaagt u er in om in uw onderneming de regels rondom 1,5 meter samenleving na te leven?

(basis: alle ondervraagden; n=911)

Wat heeft u al gedaan om hieraan te kunnen voldoen?

(basis: ondervraagden waarvoor de 1,5 meter samenleving relevant is en die niet hebben aangegeven er niet aan te kunnen voldoen; n=833)

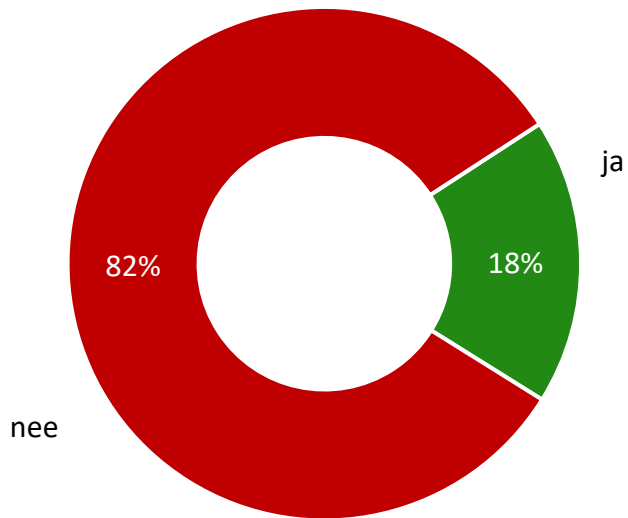

- Voor het merendeel van de ondernemers (67%) zijn de maatregelen rondom de 1,5 meter samenleving altijd of meestal wel na te leven; er is een beperkte groep (9%) die aangeeft dat het onmogelijk is of dat het vaker niet dan wel lukt.
- Ondernemers volgen vooral de richtlijnen die vanuit de RIVM zijn aangegeven, maar ook de eigen brancherichtlijnen wordt door een groot deel van de ondernemers (38%) geïmplementeerd. Hiernaast wordt ook de manier van werken gewijzigd, 29% laat medewerkers (meer) structureel thuiswerken en ook ploegdiensten worden anders ingericht. Beide zaken worden vooral door ondernemingen met meer dan 25 medewerkers genoemd.

2.9 Duurzaamheid

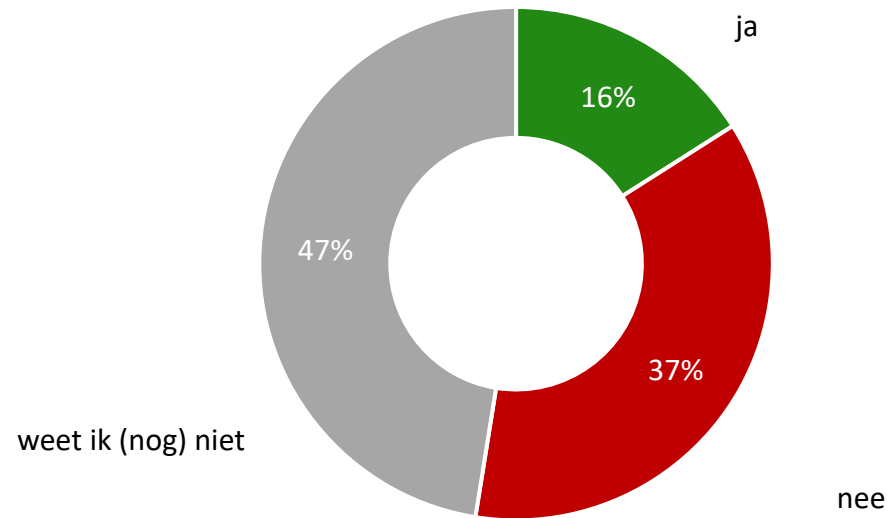
Bent u van plan om binnenkort een energie- of CO2-besparende maatregel uit te laten voeren?

(basis: alle ondervraagden; n=911)

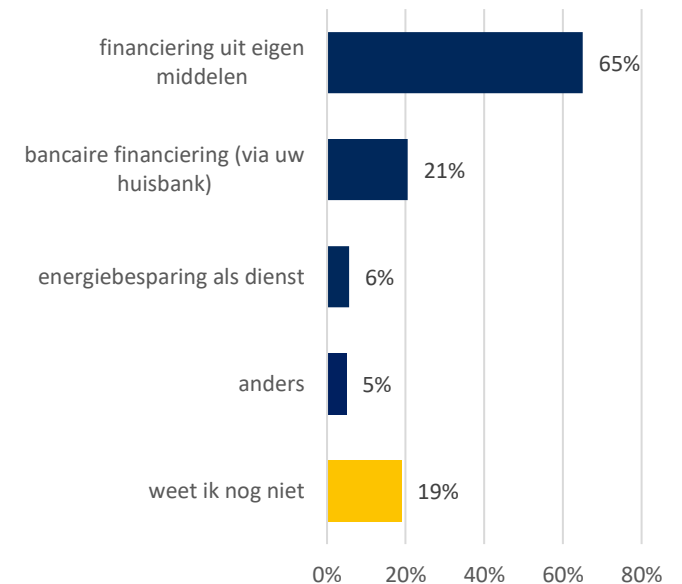
Zou u het interessant vinden te verkennen of de door u gewenste maatregelen tegen beperkte meerkosten met een meerjarige technische prestatiegarantie te realiseren zijn, zodat u geen technische risico's hoeft te nemen?

(basis: ondervraagden die energie en / of CO2-besparende maatregelen willen uitvoeren; n=146)

Welke financieringsmogelijkheden overweegt u voor de door u gewenste maatregelen?

(basis: ondervraagden die energie en / of CO2-besparende maatregelen willen uitvoeren; n=146)

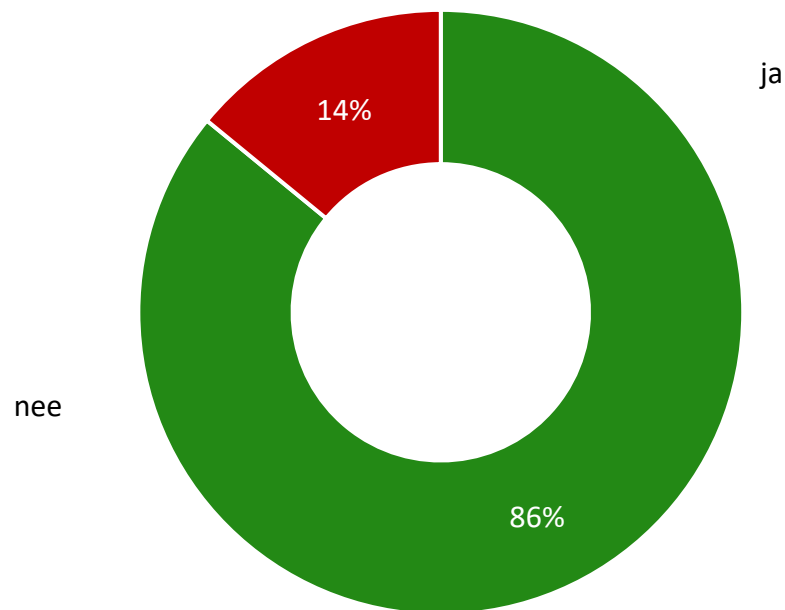
- Eerder bleek dat investeringen in duurzaamheid in deze tijd niet vanzelfsprekend zijn, 22% van de ondernemers geeft aan investeringen in energiebesparing of duurzame opwekking van energie uit of af te stellen. Wanneer er gericht gevraagd wordt naar de plannen op duurzaamheidsgebied, dan blijkt dat bijna een vijfde van de ondernemingen toch wel plannen op dit gebied heeft. Onder bedrijven met meer dan 250 medewerkers komt dit relatief vaak voor (55%).
- De plannen lijken vooral met eigen geld gefinancierd te worden (65%) en anders gaat men voor de financiering naar een bank. Het idee van een prestatiegarantie tegen beperkte meerkosten zorgt voor veel twijfel. Bijna de helft van de ondernemers met plannen op dit gebied antwoordt 'weet niet' op dit idee.

2.10 Belang van verenigen bedrijfsleven

De sociale partners waaronder de werkgeversorganisaties hebben samen met overheid zich in deze corona tijd ingezet voor een stevig pakket aan maatregelen. Deze maatregelen zijn gevormd en tijdens de uitvoering aangepast in goed overleg met en door feedback van partijen als VNO-NCW en MKB-Nederland.

Ziet u het belang van het verenigen van het bedrijfsleven in deze periode?

(basis: alle ondervraagden; n=911)

- Dat het (zeker) in deze periode van belang is voor ondernemers om te verenigen en sterke vertegenwoordigers te hebben, lijkt zonder twijfel. Maar liefst 86% geeft aan belang te zien in het verenigen van het bedrijfsleven.
- Tegenstanders noemen bijvoorbeeld dat grote spelers altijd de kleinere zullen overstemmen en er teveel naar de belangen van de grote partijen gekeken wordt. Ook geeft men aan dat de behaalde resultaten tot nu toe onvoldoende zijn.
- Voorstanders zien het belang van samen zaken op te pakken en samen sterk te staan. Men geeft aan genoeg moeite te hebben om de gewone bedrijfsprocessen draaiend te houden en er niet meer dingen bij te hoeven. Hiervoor is het mooi dat er partijen zijn die de belangen vertegenwoordigen, maar ook partijen die er bijvoorbeeld voor zorgen dat er duidelijke richtlijnen komen die gewoon gevolgd kunnen worden en niet zelf bedacht hoeven te worden.

3. Achtergrondkenmerken

3. Achtergrondkenmerken

Aan het ondernemerspanel hebben de volgende ondernemers deelgenomen.

aantal medewerkers	n	%
Geen (zzp'er / zelfstandige)	112	12%
1 medewerker	33	54%
2 t/m 5 medewerkers	218	24%
6 t/m 10 medewerkers	159	18%
11 t/m 25 medewerkers	186	20%
26 t/m 50 medewerkers	92	10%
50 t/m 250 medewerkers	83	9%
meer dan 250 medewerkers	28	3%
totaal	911	100%

regio	n	%
Stedendriehoek	93	10%
Achterhoek	230	25%
Arnhem-Nijmegen	315	24%
Rivierenland	134	15%
Noord-Veluwe en Valleiregio	239	25%
totaal	911	100%

3. Achtergrondkenmerken

Aan het ondernemerspanel hebben de volgende ondernemers deelgenomen.

branche	n	%
landbouw, bosbouw en visserij (SBI 1 tot 3)	12	1%
delfstoffen, nutsbedrijven (SBI 6 tot 9)	1	0%
industrie (SBI 10 tot 33)	80	9%
bouw en installatietechniek (SBI 41 tot 43)	52	6%
handel in en reparatie van auto's (SBI 45)	20	2%
groothandel (SBI 46)	41	5%
detailhandel (SBI 47)	148	16%
vervoer en opslag (SBI 49 tot 53)	20	2%
logies, maaltijd- en drankverstrekking (SBI 55 tot 56)	358	28%
informatie en communicatie (SBI 58 tot 63)	27	3%

branche	n	%
financiële instellingen (SBI 64 tot 66)	7	1%
onroerend goed (SBI 68)	5	1%
zakelijke dienstverlening (SBI 69 tot 82)	104	11%
onderwijs, openbaar bestuur en overheid (SBI 84 tot 85)	10	1%
zorg (SBI 86 tot 88)	33	4%
cultuur (SBI 91)	10	1%
sport en recreatie (SBI 93)	23	3%
overige dienstverlening (SBI 94 tot 96)	47	5%
anders	13	2%
totaal	911	100%

Right Marktonderzoek
Emmawijk 55
8011 CN ZWOLLE
www.rightmarktonderzoek.nl